Ålands landskapsregering

Arbetsplan Södersunda skola

LÄSÅRET 2026-2027

Dnr: ÅLR2021/1926
Datum: 11.3.2021

Utbildnings- och kulturavdelningen

Innehåll

Förord 2

Inledning 2

1 Verksamhetsidé och värdegrund 3

Jämlikhet, jämställdhet och demokrati 3

Alla elever är unika och har rätt till god undervisning 3

Åland och omvärlden 3

Hållbar utveckling 3

1.1 Målsättningar för läsåret 4

Välbefinnande i skolan 4

2 Skolvisa uppgifter 5

2.1 Elevantal och klasser 5

2.2 Ledning, lärare och personal 5

2.3 Läsårets och skoldagens arbetstider 7

3 Trivselstadga 7

Hänsyn och respekt 8

Lunch och mellanmål 8

Skolgården 8

Skolskjutsar och utfärder 8

4 Undervisningsarrangemang 10

4.1 Undervisning utanför skolan 10

4.2 Helhetsskapande undervisningsarrangemang 10

4.3 Särskilda undervisningsarrangemang 11

4.4 Flexibel undervisning 12

4.5 Undervisning i särskilda situationer 13

4.6 Distansundervisning 13

5 Stöd för lärande och skolgång 16

5.1 Allmän pedagogiskt stöd 16

5.2 Specialpedagogiskt stöd 16

5.3 Mångprofessionellt stöd 17

6 Elevrådsarbete och elevdelaktighet 19

7 Timfördelning 20

7.1 Kursplaner tillvalsämnen 21

Förord

Anvisningen för uppgörandet av arbetsplan har valts att göras som en ifyllnadsbar mall. Meningen är att varje skola fyller i mallens rutor i enlighet med hur verksamhetens ser ut på den skolan. Det går även att ändra layout, ändra och radera i texterna utanför rutorna men man bör vara aktsam att inte någon väsentlig information faller bort då man omformar mallen.

Målsättningen med mallen är att den ska infogas i Vilma som en ifyllningsbar mall för att minska arbetsmängden med uppgörandet av planen.

Inledning

I enlighet 12 § del III i LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola ska alla grundskolor på Åland göra upp en arbetsplan inför varje läsår. I arbetsplanen ska innehållet för skolans undervisning och fostran preciseras och tydliggöras samt de metoder skolan använder för att uppfylla målsättningar och riktlinjer som slagits fast i lagen, förordningen och läroplanen beskrivas. Arbetsplanen sammanställs av rektorn eller föreståndaren i samråd med lärarna och den ska godkännas av den ansvariga nämnden i kommunen och tillställas landskapsregeringen för kännedom. Elevrådet ska få ta del av arbetsplanen och övriga planer och dokument innan de godkänns och få möjlighet att påverka de delar som direkt berör deras vardag.

I enlighet med ÅLp21 ska följande ingå i arbetsplanen:

- Beskrivning av skolans verksamhetsidé och värderingar
- Målsättningar för läsåret
- Trivselstadga (ordningsregler och kriterier för ansvar och samarbete)
- Förtydligande av skolspecifika undervisningsarrangemang under det kommande läsåret
- Beskrivning över hur helhetsskapande undervisning kommer att genomföras
- Beskrivning av distansundervisning
- Beskrivning av elevrådsarbete och elevers delaktighet
- Skolans timfördelning (enligt LR:s mall)
- Språkprogram
- Kursplaner för tillvalsämnen (enligt LR:s mall)
- Kontaktuppgifter och läraruppgifter

Följande ska vara digitalt tillgängligt på kommunens eller skolans hemsida eller liknande och uppdateras årligen:

- Elevhälsoplan (beslut nr 29 U2, ÅLR2021/837)
- Antimobbningsplan där förebyggande arbete mot mobbning ingår samt en beskrivning över hur arbetsgången går till vid eventuell mobbning/kränkning och en årsuppdaterad ansvarsfördelning i arbetsgången.
- Likabehandlingsplan
- ANDTS-plan (beslut nr 29 U2, ÅLR2019/31)
- Plan för hur samarbetet och övergången från barnomsorg till skola organiseras
- Plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder (beslut nr 30 U2, ÅLR2021/434)

1 Verksamhetsidé och värdegrund

Grundskolans grundläggande uppgift är att undervisa och skapa förutsättningar för elevens lärande. Hemmet har det huvudsakliga ansvaret för barnets uppfostran men grundskolans fostrande verksamhet stöder hemmen och vårdnadshavarna i att främja barnets utveckling och lärande samt att stärka elevens sociala färdigheter och sunda självkänsla. Det ligger i varje lärares uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i skolan förverkligas. Alla som arbetar i skolan behöver reflektera över sin egen del som påverkare i skolan och ta till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för grundskolan på Åland.

Den värdegrund och de riktlinjer för skolans verksamhet som betonas i läroplanen för grundskolan på Åland diskuteras på ett gemensamt personalmöte när läsåret startar i augusti. Klasslärarna för värdegrundsdiskussioner med vårdnadshavarna på föräldramöten och under utvecklingssamtal. Under läsåret frigörs tid för värdegrundsdiskussioner på kollegiemöten. Utvärdering av läsåret sker i slutet av vårterminen och då följer vi upp huruvida vi lyckats nå målen och vad vi kan utveckla i vår verksamhet.

Jämlikhet, jämställdhet och demokrati
Jämlikhet och alla människors lika värde är viktig värdegrund i vår skola. Alla barn har samma rättigheter och lika värde och ska skyddas mot diskriminering. Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barnet samt att alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Alla elever är unika och har rätt till god undervisning
Varje elev har rätt att lyckas i sitt skolarbete enligt sina egna förutsättningar. Eleven ska känna sig hörd, sedd och uppskattad i skolgemenskapen, samt få stöd för sitt lärande och mående. Skolan ska skapa lust att lära och grunder för ”det livslånga lärandet”.

Åland och omvärlden
Eleven ska få inblick i kulturtraditionen på Åland och den livsmiljö som ett självstyrt landskap utgör, få en förståelse för vad en åländska självstyrelsen och demilitariseringen innebär samt lära sig om andra kulturer och se rikedomen i kulturell mångfald.

Hållbar utveckling
Vår strävan är att eleven ska lära sig förstå betydelsen av sina val, levnadssätt och handlingar, inte bara för det egna livet, utan även för den närmaste omgivningen, samhället och naturen. Målsättningen är att eleven blir delaktig och kritiskt tänkande både ur ett lokalt och globalt perspektiv.

1.1 Målsättningar för läsåret

Alla grundskolor ska inför varje nytt läsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i skolans hela verksamhet under läsåret. Skolans specifika målsättningarna kan handla om att fokusera på områden som konstaterats vara utmanande i skolans interna utvärdering (t.ex. ett lågt läsintresse kan leda till att man väljer att lyfta läsning eller ökad mobbing leder till att man fokuserar på förebyggande åtgärder för en trygg lärmiljö) eller teman som formulerats av landskapsregeringen som ska genomsyra (Åland 100, fokusområden inom implementeringen av läroplanen)

Välbefinnande i skolan

Tillsammans sätter vi ord på vad välbefinnande betyder för oss, både hos personalen och hos elever. Vårdnadshavarna ska också vara delaktiga i arbetet med en välmående skola.

Vi arbetar aktivt med att stärka sammanhållningen i skolan genom att genomföra temadagar och -veckor som stärker välbefinnandet t ex Lek- och speldag, Unicef-rundan, Toppenveckan, ”vänvecka” och Vett och etikett.

Vi arbetar enligt principerna för positiv psykologi och betonar styrka, glädje och medkänsla. Eleverna lär sig sätta ord på sina känslor samt identifiera sina egna styrkor. Eleverna lär sig använda ”styrkespråket” så mycket som möjligt i skolvardagen. Vi arbetar med att eleven ska lära känna sig själv och acceptera sig själv som den man är, att skapa goda relationer, känna engagemang och iver, uppnå sina mål och komma tillbaka efter motgång.

Vi har schemalagt en veckotimme för välmående i åk 1-4, då vi t ex arbetar med samarbetsövningar, rörelse i klassrummet eller utomhus, antimobbningsarbete, samt övningar från boken ”Öka välbefinnandet i skolan” och ”Gnissel i klassen”. Åk 5-6 arbetar med välmående i t ex religion- och livsåskådnings kunskap och hälsokunskap.

Medvetna rörelsepauser under lektionstid bör vara en del av undervisningen.

En grupp, bestående av lärare, skolledare och assistenter inom SÅUD, har gjort upp en plan för arbetet med välbefinnande i distriktet utgående från Åse Fagerlunds bok ”Öka välbefinnandet i skolan”.

Styrketräning årskurs 1,4,7 *Styrketräning med elever i tre steg (sid. 42–43)*
Åk 1 Styrkearbete för att stärka elevernas självkänsla. (sid. 44 – 57).
Åk 4 Stärk elevernas medkänsla genom att se styrkor hos varandra. (sid. 58 – 67).
Åk 7 Använd styrkorna för att växa och utvecklas. (sid. 68 – 86).

Medkänsla årskurs 2,5,8 *Medkänsla (sid. 144 – 190)*
Åk 2 God vänskap (sid. 148 – 159).
Åk 5 Vänlighet och tacksamhet samt hinkarna (sid. 160 – 163 + 175 – 190).
Åk 8 Lösa konflikter, vänligt men bestämt (sid. 164 – 174).

Resiliens årskurs 3,6,9 *Resiliens (sid. 87 – 140)*
Åk 3 Glädje – bygga känslospråk (sid. 92 – 114).
Åk 6 Positiva känslor i klassen (sid. 117 – 127).
Åk 9 Att öka sina positiva känslor (sid. 129 – 140).

Läsning och språkutvecklande arbetssätt

Undersökningar visar att elevers läsförståelse tenderar att bli sämre, vilket ställer ökade krav på undervisningen. För att möta denna utmaning behöver vi arbeta språkutvecklande i alla ämnen. Det innebär att ge eleverna stöd i att utveckla sitt ordförråd, sin förmåga att tolka texter och att uttrycka sig i tal och skrift. Genom att integrera lässtrategier, samtal om texter och tydlig undervisning i språkets strukturer, skapas bättre förutsättningar för elevernas kunskaps-utveckling. Läsning är inte bara en väg till förståelse – den är en nyckel till lärande i alla ämnen.

Vi har gemensamma temaveckor både höst- och vårtermin med fokus på läsning och litteratur.

2 Skolvisa uppgifter

2.1 Elevantal och klasser

Klass:	*Elevantal:*	*lägre+högre åk:*	*Klasslärare:*
1	*14 elever*		*Linn Hermann*
1-2	*16 elever*	*(6+10)*	*Erica Englund*
2	*12 elever*		*Jeanette Karlsson*
3	*17 elever*		*Hanna Påvals*
4	*10 elever*		*Lina Öhberg*
5	*13 elever*		*Josephine Lönngren*
6	*12 elever*		*Malin Sundström*
Totalt:	*94 elever*		

2.2 Ledning, lärare och personal

Kontaktuppgifter och ansvarsområden för ledning och lärare:

Utbildningschef	*Mathias Eriksson*	*tel: 018-328 117*
Rektor	*Susanne Hellström*	*tel: 018-329 714*
Biträdande rektor, platsansvarig	*Carina Jansson*	*te:. 018-329 741*
Speciallärare	*Jennica Lundberg*	
Klasslärare i studio	*Josephine Fellman*	
Timlärare	*Oskar Högström*	
Timlärare, TX	*Ann-Britt Harberg-Lindroos*	
Timlärare, MU	*John-Adam Sjölund*	
Assistenter	*Ann Sindén*	
	Ann-Britt Harberg-Lindroos	
	Katrin Nordqvist	
	Mita Gulbrandsen	
	Lucas Dahlblom	

E-postadress enligt principen: fornamn.efternamn@saud.ax

Kanslist	*Ann Sindén*	*tel: 018-329 740*
Vaktmästare	*Dan Holmqvist*	*tel: 0457 3427 911*
Kock	*Cecilia Jansson*	*tel: 018- 329 743*
Köksbiträde	*Mia Sandell*	
Städare	*Ann-Charlotte Karlsson*	
Hälsovårdare	*Madeleine Glandberger*	*tel: 0457 530 2183*
Skolkurator	*Sofie Eriksson*	*tel: 018-328 764*
Södersunda Fritidshem, förest.	*Marcus Ydebrink*	*tel: 018-329 750*
Jomala bibliotek	*Mervi Appel*	*tel: 018-329 770*
Fritidsledare	*Gustav Mattsson*	*tel: 018-329 792 /0457 569 2259*

Psykolog, Åland har sedan 1.1.2021 en skolorganisation med ett team som jobbar på hela Åland med gemensamma riktlinjer. Varje skola får en kontaktpsykolog.

Ansvarsområden för ledning och lärare

Ledningsgrupper
Rektor och biträdande rektorer i Jomala träffas en gång per månad för att lyfta gemensamma frågor som rör lågstadieskolorna. En ledningsgrupp för skolan, bestående av biträdande rektor, vice platsansvarig samt en lärare håller regelbundna möten för att lyfta viktiga interna frågor inom skolan.

Kollegialt lärande
I Södersunda skola råder en delgivande kultur och vi lär av varandra för att utveckla skolan. Lärare som har deltagit i fortbildning delger kollegor.

Arbetslag
Lärare träffas varje vecka och samarbetar i sitt arbetslag åk 1-2, åk 3-4 och åk 5-6 för att planera undervisningen och temaområden i årskurserna. Målsättningen är att lärarna ska hitta gemensamma arbetssätt och metoder som utvecklar och stöder det kollegiala lärande.

Samplanering
Lärare deltar i gemensamma kollegiemöten kring planering, information samt frågor om skolutveckling. Assistenter deltar enligt överenskommelse och vid behov.
Lärarna i ett arbetslag träffas en gång i veckan för gemensam planering. Assistenter deltar enligt överenskommelse vid behov.
Kollegiet kan samlas till pedagogiska träffar då mer tidskrävande frågor behandlas.
Samplaneringstid användas även till samarbete och kontakt mellan hem och skola samt utvecklingssamtal, elevvårdsarbete på olika plan och samarbete med andra skolor, barnomsorgen och högstadiet.

Ansvarsområden
Lärare ingår i en/två arbetsgrupper där gruppen arbetar specifikt med något ansvarsområde som berör skolans arbete under skolåret.

2.3 Läsårets och skoldagens arbetstider

Läsårets arbetstider:
Läsåret startar onsdagen den 19 augusti 2026 och avslutas tisdagen den 8 juni 2027.
Höstlovet infaller onsdag till fredag den 14-16 oktober 2026.
Jullov är det från och med den 23 december 2026 till och med den 6 januari 2027.
Vinterlovet infaller mellan den 22 och den 26 februari 2027.
Måndagen den 1 februari 2027 har eleverna ledigt då skolpersonal inom SÅUD har fortbildningsdag.
Lovdag i samband med påsk torsdagen den 25 mars 2027.
Lovdag i samband med Kristi Himmelsfärdsdag fredagen den 7 maj 2027.

Skoldagens arbetstider:
Lektionstiden är 45 minuter
Kl. 9.00 Skoldagen inleds
Kl. 9.45-10.00 Rast
Kl. 10.45 Lunch (matlag 1)
Kl. 10.45-11.00 Rast (matlag 2)
Kl. 11.05-11.15 Rast (matlag 1)
Kl. 11.45 Lunch (matlag 2)
Kl. 12.00-12.15 Rast
Kl. 13.00-13.15 Rast
Kl. 14.00-14.15 Mellanmål och rast
Kl. 15.00 Skoldagen avslutas

3 Trivselstadga

För att främja den interna ordningen i skolan, ostörda studier samt trygghet och trivsel i skolan ska skolan ha en trivselstadga. Trivselstadgan ingår i arbetsplanen. I trivselstadgan formuleras ordningsregler samt kriterier för ansvar och samarbete.

Elevens förmåga till ansvar och samarbete ska bedömas genom handledande respons på uppförande i relation till de *kriterier som ställts upp i skolans trivselstadga*. Kriterierna för ansvar och samarbete ska grunda sig på skolans målsättningar för fostran, riktlinjerna för skolans verksamhetskultur och ordningsreglerna som ska finnas i arbetsplanen. Eleven och vårdnadshavarna ska få information om grunderna för bedömning av ansvar och samarbete.

Ansvar och samarbete anges i betyget som ett verbalt omdöme vid sidan av den övriga skalan för bedömning. Bedömning av ansvar och samarbete antecknas inte i avgångs- och skiljebetyget.

Hänsyn och respekt

- *vi är ärliga, hjälpsamma och trevliga mot varandra*
- *vi kommer i tid till lektionen*
- *vi använder inte svordomar och kränkningar*
- *vi mobbar inte*
- *vi ger varandra arbetsro*
- *vi går tyst i korridorer*
- *vi är rädda om skolans utrustning*

Eget ansvar

- *var och en tar ansvar för sitt skolarbete, material och egna kläder*
- *saker som man är rädd om lämnas hemma*
- *mobiltelefonen är på ljudlöst läge i väskan under skoldagen*
- *godis och tuggummi lämnas hemma*
- *föremål som kan skada dig själv och andra tas inte med till skolan*

Lunch och mellanmål

- *vi smakar på maten och undviker att kasta bort mat*
- *vi äter med fint bordsskick*
- *vi pratar med låg röst*

Skolgården

- *alla raster är uteraster (undantag vid -15 grader och extremt oväder)*
- *vi vistas innanför skolans område*
- *det är förbjudet att kasta stenar, pinnar, snö, snöbollar och annat som kan skada någon*

Skolskjutsar och utfärder

- *vi väntar på skjuts inne på skolgården*
- *alla använder säkerhetsbälte i bussar och taxibilar*
- *vi pratar med låg röst*
- *chauffören bestämmer i sitt fordon*
- *vi använder hörlurar om vi lyssnar på något i mobiltelefonen*
- *att fotografera eller filma någon är inte tillåtet*

Kriterier för ansvar och samarbete				
	Kriterier för svagt	**Kriterier för försvarligt**	**Kriterier för goda**	**Kriterier för berömligt**
Skolans ordningsregler	Eleven uppför sig sällan i enlighet med skolans ordningsregler.	Eleven känner till skolans ordningsregler, men har ibland svårt att följa dem.	Eleven uppför sig i enlighet med skolans ordningsregler.	Eleven bidrar till att upprätthålla skolans ordningsregler.
Språkbruk	Eleven använder ett ovårdat och/eller kränkande språk	Eleven använder ibland ett ovårdat och/eller kränkande språk.	Eleven använder ett vårdat språk i de flesta situationer.	Eleven har ett vårdat språk.
Samarbete	Elevens samarbetsförmåga bör förbättras.	Eleven kan i vissa situationer samarbeta med andra.	Eleven kan samarbeta med andra.	Eleven samarbetar bra med alla.
Arbetsro	Elevens förmåga att ge arbetsro bör förbättras.	Eleven ger ibland arbetsro.	Eleven ger arbetsro.	Eleven bidrar till att upprätthålla arbetsron.
Hänsyn och respekt	Elevens förmåga att visa hänsyn och respekt bör förbättras.	Eleven visar ibland hänsyn och respekt.	Eleven visar hänsyn och respekt i de flesta situationer.	Eleven visar hänsyn och respekt för alla i skolan.
Ansvar för skolarbete, material och läxor. Ingår i respektive ämnesbedömning.	Elevens förmåga att ta ansvar för sitt skolarbete bör förbättras.	Eleven tar ibland ansvar för sitt skolarbete.	Eleven tar ansvar för sitt skolarbete.	Eleven tar stort ansvar för sitt skolarbete.

Lärarna utgår från dessa kriterier när de formulerar texten för ansvar och samarbete i omdömen och betyg.

4 Undervisningsarrangemang

Enligt 6 § del III LL (202:32) om barnomsorg och grundskola kan undervisningen i grundskolan bedrivas i form av allmänundervisning, specialundervisning och träningsundervisning. Undervisningen ordnas som närundervisning, distansundervisning och som verksamhet utanför skolan. Den huvudsakliga undervisningsformen i grundskolan är närundervisning. De skolspecifika undervisningsformerna under läsåret ska beskrivas i arbetsplanen.

4.1 Undervisning utanför skolan

Gemensamma friluftsdagar ordnas höst, vinter och vår och skollunchen intas då gärna utomhus.
Inom ramen för skolans budget deltar eleverna i skolidrottsevenemang, besöker åländska museer, Vikingabyn och sevärdheter samt gör andra ändamålsenliga studiebesök och exkursioner på Åland.
Om intresse och budgeterade medel finns deltar lag från skolan i Stafettkarnevalen som ordnas i Helsingfors.

Simundervisning ges i Mariebad, Godby simhall eller Folkhälsans allaktivitetshus.
Skid- och skridskoundervisning ges efter vinterns förutsättningar på skolgården, alternativt på Skidcentret eller Islandia.

Eleverna får besöka kommunens bibliotek en gång per månad.

Vi besöker Jomala kyrka i samband med advent eller jul. Elever som inte följer med till kyrkan erhåller motsvarande program med julsånger och läsning av julberättelse i skolan.

Då det gäller klassutfärder utgår vi från modellen:

åk 1-2:	*en skoldag i skolans närområde*
åk 3-4:	*en skoldag utanför skolan*
åk 5-6:	*en heldag inom Åland*

4.2 Helhetsskapande undervisningsarrangemang

För att kunna garantera att alla elever har möjlighet att få ta del av helhetsskapande undervisning ska alla skolor sträva efter att ha *minst ett helhetsskapande lärområde per läsår*. I skolans arbetsplan ska de ämnesövergripande lärområdenas mål och innehåll och hur de förverkligas preciseras. Den tidsmässiga omfattningen av ett lärområde ska planeras så att eleven får tid att fördjupa sig i innehållet och arbeta målinriktat, mångsidigt och uthålligt. Skolorna kan även besluta om andra sätt att göra undervisningen mera helhetsskapande och beskriva dessa i arbetsplanen.

Målet med helhetsskapande undervisning är att göra det möjligt att förstå förhållandet mellan olika fenomen och på vilket sätt de är beroende av varandra. Helhetsskapande undervisning innebär samarbete mellan lärare och ämnesövergripande samarbete. Helhetsskapande undervisning ger eleven bättre möjligheter att kombinera kunskaper och färdigheter från olika läroämnen och att i växelverkan med andra strukturera dem till meningsfulla helheter.

Arbetsperioder då eleven undersöker helheter och kombinerar och undersöker olika vetenskapsgrenar stärker elevens förmåga att uppfatta vilken betydelse det lärda i skolan har för det egna livet och i ett vidare perspektiv för samhället och mänskligheten. Samtidigt får eleven redskap för att vidga och

strukturera sin världsbild. Genom helhetsskapande arbetssätt stöds även elevens möjlighet att utveckla de olika nyckelkompetenserna.

Omfattningen och sättet på vilket man förverkligar helhetsskapande undervisning kan variera beroende på elevernas behov och målen för undervisningen. Undervisningen *kan* till exempel genomföras genom att

- studera samma tema parallellt i två eller flera läroämnen samtidigt
- dela in innehåll som hör till samma tema i perioder som följer på varandra
- ordna aktiverande evenemang såsom temadagar, olika tillställningar, kampanjer, och studiebesök
- planera mångvetenskapliga lärområden som omfattar en längre period och flera läroämnen och som kan innehålla ovannämnda helhetsskapande metoder
- skapa helheter där många läroämnen samverkar.

Äppelträdgården (Hösttermin)
På skolgården växer äppelträd och varje höst dignar träden av äpplen som inte används. Åland är ett område där det odlas mycket äpplen och därför känns det relevant att ha en temavecka om äpplen. Vi väljer helhetsskapande undervisning för att fördjupa oss i ämnet, kombinera kunskaper och skapa en helhetsbild i ämnet

Målet är att eleverna får utveckla nyckelkompetenserna genom att läsa och skriva texter, lära sig begrepp, arbeta i grupper, kommunicera, använda digitala verktyg, arbeta kreativt, röra sig utanför skolans väggar samt få en förståelse för odling och förädling av äpplen.

Det helhetsskapande arbetet sker både som en gemensam tema-vecka i skolan och i arbetslagen.

Hållbarhet och miljö (Vårtermin)
Målet med temat är att eleverna ska lära sig förstå betydelsen av sina val, levnadssätt och handlingar och utveckla elevens miljömedvetenhet och vilja att värna om naturens mångfald samt bidra till en hållbar livsstil. Vi arbetar ämnesövergripande så att eleverna får utveckla sina kompetenser.

Jomala kommun har tillsammans med Ålands natur & miljö utarbetat ett material för en Giftfri grundskola/Giftfri elev som kommer att användas.

4.3 Särskilda undervisningsarrangemang

Undervisningen i grundskolan kan, om det är motiverat för elevens bästa, ordnas på annat sätt än vad som anges i LL om barnomsorg och grundskola. Med hänvisning till vad som i lag benämns som särskilda undervisningsarrangemang kan en elev till exempel börja sin skolgång i årskurs två, bli befriad från ett ämne eller flyttas upp en årskurs. Motiv till att ordna undervisningen på särskilda sätt är

- om eleven till någon del redan har kunskaper och färdigheter som motsvarar grundskolans lärokurs

- om det med hänsyn till elevens förhållanden och tidigare studier är oskäligt att eleven ska genomgå grundskolans lärokurs eller
- om det är motiverat av skäl som har samband med elevens hälsotillstånd.

Innan skolan tillämpar särskilda undervisningsarrangemang ska elevens vårdnadshavare ges möjlighet att bli hörd. Skolföreståndaren eller skolans rektor fattar beslut om särskilda undervisningsarrangemang i samarbete med elevhälsan, men åtgärderna kräver inte överföring till specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd. Om det är motiverat ska ett åtgärdsprogram upprättas.

1. *Klasslärare diskuterar ärendet med elevens vårdnadshavare.*
2. *Ärendet tas upp och diskuteras i skolans elevhälsogrupp.*
3. *Elevens vårdnadshavare blir hörda.*
4. *Skolpsykolog konsulteras.*
5. *Rektor och klasslärare skriver ett underlag för beslut.*
6. *Utbildningschefen tar beslut i ärendet.*

4.4 Flexibel undervisning

Enligt LL om barnomsorg och grundskola kan kommunen ordna flexibel undervisningsform. Med undervisningsformen avses en individanpassad undervisning, lärande och stöd för utveckling som ordnas i enlighet med den allmänna läroplanen. Undervisningen kan ordnas i smågrupper, på arbetsplatser och i andra lärmiljöer. En elev väljs till flexibel skolgång utgående från en ansökan som eleven eller vårdnadshavaren gör eller på initiativ av skolan. Skolföreståndare eller rektor besluter om elevens flexibla skolgång. Flexibel skolgång förutsätter inte beslut om mångprofessionellt stöd och anpassad lärokurs men ett beslut om specialpedagogiskt stöd krävs och ett åtgärdsprogram ska upprättas.

Syftet med den flexibla skolgången är att minska avbrotten i grundskoleutbildningen och främja inkludering. Målet är att stärka elevens studiemotivation och livskompetens. Den flexibla skolgången är i första hand avsedd för elever i årskurs 7–9 som underpresterar och har svag studiemotivation och för elever som bedöms vara i riskzonen för att bli utslagna från fortsatt utbildning och arbetslivet. Undervisningen ska präglas av yrkes- och sektorsövergripande samarbete.

Undervisningen i den flexibla skolgången ska ordnas som närundervisning i skolan och i form av handledda studier på arbetsplatser och i andra lärmiljöer. Studier utanför skolan är en viktig del av den flexibla undervisningsformen. Under dessa perioder har eleven rätt till handledning och undervisning av en lärare. Eleven ska ges uppgifter i enlighet med läroplanen och resultaten ska beaktas vid bedömningen.

Undervisning i liten grupp/Studio finns på skolan. En lärare ansvarar för undervisningen i Studion. Denna undervisningsform möjliggör flexibla lösningar för elever med t ex NPF-problematik. EHG-gruppen beslutar om undervisning i Studion vilket dokumenteras i elevens åtgärdsprogram. Elevens klasslärare samarbetar med läraren i Studion.

4.5 Undervisning i särskilda situationer

För att ordna undervisning och stöd för en elev som till exempel är allvarligt sjuk eller befinner sig i en svår livssituation förutsätts särskilda åtgärder. Omständigheterna kan bland annat vara att eleven är inskriven på sjukhus, eleven får eftervård i hemmet, eleven är patient inom barn– och ungdomspsykiatrin eller att eleven på grund av psykiska eller fysiska hälsoskäl inte kan gå i den egna skolan.

Undervisningen för elever i särskilda situationer sker huvudsakligen utanför skolan och kan även ordnas genom distansundervisning. Huvudmannen för skolan där eleven är inskriven ansvarar för undervisningen. Eleven ska få det stöd som behövs vid övergången till undervisning i särskilda situationer eller återgången tillbaka till sin egen skola.

Undervisning i särskilda situationer är en individuell undervisning som anpassas helt och hållet efter varje elevs behov, förutsättningar och dagsform. Undervisningen beskrivs i ett åtgärdsprogram som görs upp av den ansvariga läraren tillsammans med berörda lärare och personal inom barn- och elevhälsan. Åtgärdsprogrammet ska innehålla en plan för hur eleven ska återgå till allmänundervisningen.

1. *Diskussion mellan hemmet och skolan kring den uppkomna situationen.*
2. *Rektor kallar till nätverksmöte för att utreda elevens möjlighet att tillgodogöra sig undervisning samt hur den ska förverkligas.*
3. *Rektor tar beslut i ärendet på vårdnadshavarnas ansökan eller initiativ från skolan.*
4. *Ansvarspersoner utses och resurser sätts in.*
5. *Kontinuerlig uppföljning och utvärdering görs ifall ändringar i arrangemangen behöver göras.*

4.6 Distansundervisning

Med distansundervisning avses en undervisning som man kan ta del av med hjälp av digitala verktyg och där läraren kan finnas med i realtid på en annan plats än den som eleven befinner sig på. Läraren och eleven är inte i samma rum. Distansundervisning ska ges av en lärare anställd av en åländsk skola till en elev i en åländsk skola. Den skola som mottar distansundervisning ska värna om undervisningsgruppens trygghet, säkerhet och välbefinnande samt trygga elevens möjligheter till kommunikation som främjar lärande. Utgående från elevens och gruppens behov ska handledning och övervakning ske enligt samma principer som i andra undervisningssituationer. Den undervisande läraren ansvarar för bedömningen.

Undervisningen i grundskolan kan ordnas som distansundervisning om skolan saknar en behörig lärare i det aktuella ämnet och en sådan inte har kunnat anställas, om distansundervisning objektivt motiveras av ett pedagogiskt mervärde (till exempel ersättande skolor) och för elever som behöver fler utmaningar eller har rätt till undervisning i särskilda situationer. Dessutom är det möjligt att ordna undervisningen som distansundervisning för en eller flera elevgrupper eller enskilda elever i exceptionella situationer då landskapsregeringen eller någon annan myndighet helt eller delvis stängt en grundskola med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar.

Distansundervisning används för att möta elevernas individuella behov, erbjuda undervisning som stöder utvecklandet av särbegåvning, fördjupa det stöd för lärande och skolgång som skolan erbjuder eller sköta undervisningen i undantagssituationer, till exempel då en elev är sjuk under en längre period. Det är möjligt för en åländsk skola att anställa en lärare som ger distansundervisning utan att befinna sig på Åland vilket till exempel kan vara aktuellt för hemspråksundervisning. Distansundervisning främjar jämlika möjligheter för eleverna till en mångsidig och god grundskoleutbildning oberoende av skolans storlek eller läge. Vid distansundervisning ska elevens ålder och förutsättningar beaktas. Lärmiljön ska vara trygg och eleven ska övervakas och handledas enligt samma principer som i andra undervisningssituationer.

Vid distansundervisning är det viktigt att se till att eleven har daglig interaktion med den undervisande läraren, att undervisningsmetoderna är anpassade till situationen och eleven. Det är även viktigt att eleverna har möjlighet till social samvaro samt att en känsla av tillhörighet skapas.

Distansundervisning ges till elever som har rätt till distansundervisning i särskilda situationer t ex vid sjukhusvistelse, sjukskrivning av läkare eller om en elev är satt i karantän av smittskyddsläkare. Distansundervisning kan även ges i exceptionella situationer då landskapsregeringen eller någon annan myndighet hel eller delvis stängt skolan med stöd av lagen för smittsamma sjukdomar.

Struktur för distansundervisningen

- Skoldagen ska följa det vanliga schema i så stor utsträckning som möjligt.
Dagstruktur: 1. Morgonkontakt då klasslärare går igenom dagens innehåll
2. Dagen delas in i lektioner och raster
3. Klasslärare tillgänglig för handledning enskilt eller i grupp
- Klasslärare och ämneslärare kommer tillsammans överens om struktur och metod hur ämnen och lektioner planeras, genomförs, följs upp och utvärderas.
- Lärare har kontinuerlig digital interaktion med eleverna och strävar till att också upprätthålla interaktion eleverna emellan.

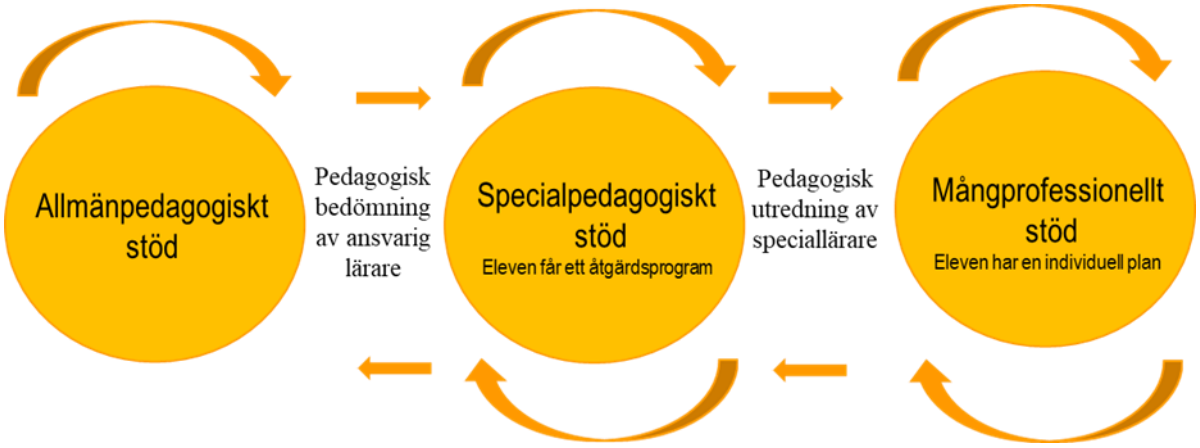
Kommunikation till elev och hemmet

- Allmän information som berör samtliga elever och vårdnadshavare sker via Wilma. Klasslärare ska ha kontakt med vårdnadshavare minst en gång/vecka.
- Kommunikation med och undervisning till eleverna kan ske via lärplattformen Itslearning, med tillhörande kanaler. Klasslärare ska ha daglig kontakt med samtliga elever.
- Vid behov tar klasslärare individuell kontakt med elev eller vårdnadshavare, genom t. ex. E-post, Wilma eller telefonsamtal.
- Lärare är anträffbar för elever och vårdnadshavare under angiven tid.

5 Stöd för lärande och skolgång

Stöd för lärande och skolgång innefattar lösningar för skolan som helhet, för vissa grupper och för enskilda elever i behov av stöd. Varje elev i grundskolan har rätt till adekvat handledning och stöd. Tidiga insatser för att stöda elevens lärande är viktiga. Eleven ska få tillräckligt stöd genast när behovet uppstår och det är därför viktigt att redan i ett tidigt skede identifiera svårigheter och andra faktorer, både tillfälliga och långvariga, som kan hindra och försvåra skolgång och lärande. Skolans ledning har ett särskilt ansvar för att stödåtgärderna organiseras, utvecklas och struktureras på ett sådant sätt att ansvarsfördelningen är tydlig för lärarkollegiet och andra berörda.

Stödet för lärande och skolgång omfattar även särskilt begåvade barn som behöver större utmaningar och differentiering för att upprätthålla sin studiemotivation och utvecklas i enlighet med sin potential.

5.1 Allmän pedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet riktar sig till alla elever som tillfälligt behöver stöd för sitt lärande och sin skolgång. Detta stöd ska vara en del av skolans dagliga undervisning och handledning och genomförs bland annat så att undervisningen differentieras och individualiseras. Då eleven tillfälligt, exempelvis på grund av sjukfrånvaro eller tillfälliga svårigheter, blivit efter i undervisningen ska skolan erbjuda stödundervisning.

1. *Då eleven behöver tillfälligt stöd för lärande tar klassläraren kontakt med hemmet.*
2. *Om stödet ges av speciallärare kontaktar speciallärare vid behov hemmet.*
3. *Stödet noteras på Wilma av klassläraren*

5.2 Specialpedagogiskt stöd

Det specialpedagogiska stödet ordnas då det allmänpedagogiska stödet konstaterats vara otillräckligt, då elevens behov av stöd inte längre kan anses vara tillfälligt utan regelbundet och då situationen kräver flera, samtidiga stödåtgärder. Det allmänpedagogiska stöd som konstaterats ge effekt fortsätter

och kompletteras med annat stöd som ges vid sidan av den allmänna undervisningen. Stödformer och arrangemang som inte ger önskad eller tillräcklig effekt avslutas.

Det specialpedagogiska stödet planeras som en helhet för eleven och är till sin karaktär mera omfattande och långsiktigt än det allmänpedagogiska stödet. Alla stödinsatser, förutom specialundervisning på heltid och anpassad lärokurs i ett ämne, kan användas. De sammantagna insatserna ska syfta till att stöda elevens lärande, skolgång och utveckling och motverka risken att problemen ökar och blir mera komplexa. Alla lärare kring eleven ska kontinuerligt samarbeta för att stöda elevens framsteg och utveckling. Metoder och material anpassas till elevens individuella behov. Eleven följer fortsättningsvis den allmänna läroplanen.

1. *Klasslärarен ansvarar för en pedagogisk bedömning som presenteras för EHG.*
2. *Ett åtgärdsprogram upprättas, i samråd med vårdnadshavare och elev, på ett utvecklingssamtal*
3. *Klasslärarен ansvarar för åtgärdsprogrammet.*

5.3 Mångprofessionellt stöd

När en elev, trots att allmän- och specialpedagogiskt stöd har ordnats, riskerar att inte nå målen för grundskolans allmänundervisning ska speciallärarен ta initiativ till en pedagogisk utredning. Utgående från utredningen kan skolan, om man anser att det behövs, ta fram ett utkast till individuell plan (IP). Utkastet behandlas av elevhälsogruppen som i tillämpliga delar även kan komplettera och justera planen. Syftet med detta utkast är bland annat att konkretisera för eleven och dennes vårdnadshavare vad olika anpassningar och en överföring till ett mångprofessionellt stöd kan innebära.

Med den pedagogiska utredningen och ett eventuellt utkast till den individuella planen som grund fattar grundskole- eller utbildningschefen ett förvaltningsbeslut om mångprofessionellt stöd. Om en elev har anpassad lärokurs i tre eller flera läroämnen kan ett beslut om mångprofessionellt stöd i specialklass fattas. Ärendet bereds och föredras av skolans rektor eller föreståndare. Innan beslutet ska elev, vårdnadshavare eller dennes lagliga företrädare samt eventuellt andra sakkunniga höras. Elevens vårdnadshavare ska tillräckligt tidigt få information om de olika alternativen och om förutsättningarna för fortsatta studier på gymnasialstadiet.

I det mångprofessionella stödet kan en eller flera enskilda lärokurser anpassas individuellt så att de motsvarar elevens förutsättningar och specifika behov för lärande och skolgång. Syftet med det mångprofessionella stödet är att stöda elevens lärande, sunda tillväxt och utveckling så att det är möjligt att fullgöra grundskolan. Språklig och kulturell bakgrund, frånvaro, brist på motivation, bristfällig studieteknik eller utmaningar gällande beteende kan inte i sig vara grunder för anpassning av en lärokurs, utan eleven ska i sådana fall stödas på andra lämpliga sätt.

Det mångprofessionella stödet kan antingen ges i elevens egentliga undervisningsgrupp eller, helt eller delvis, i en särskild inrättad undervisningsgrupp eller inom träningsundervisningen. Utöver

specialundervisning på hel- eller deltid kan eleven behöva till exempel omfattande elevhälsostöd, habilitering eller annat individuellt stöd. Betydelsen av vårdnadshavarens delaktighet, ett sektorsövergripande samarbete och individuell handledning betonas. Vid behov utökar skolan användningen av den kompetens och de tjänster som social- och hälsovården tillhandahåller.

Behovet av fortsatt mångprofessionellt stöd ska granskas av den ansvariga läraren åtminstone efter årskurs två samt under årskurs sex och åtta. Om fortsatt behov av mångprofessionellt stöd genom individuellt anpassad lärokurs inte finns, ska den ansvariga läraren anhålla hos grundskole- eller utbildningschefen om att eleven överförs tillbaka allmän lärokurs. Grundskolechefen eller utbildningschefen fattar ett skriftligt beslut i ärendet.

1. *Speciallärare tar initiativ till en pedagogisk utredning och kontaktar elevens vårdnadshavare.*
2. *Ett utkast till en individuell plan tas vid behov fram.*
3. *Rektor och speciallärare skriver en pedagogisk utredning och delger elevens vårdnadshavare.*
4. *En individuell plan (IP) ska skrivas inom två månader efter att utbildningschefen tagit beslut om överföring till mångprofessionellt stöd.*

6 Elevrådsarbete och elevdelaktighet

Skolarbetet ska grunda sig på elevens delaktighet. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla elever. Eleven ska i takt med sin ålder och mognad och med stöd och uppmuntran från skolan och hemmet ta ett allt större ansvar för sin skolgång och ges medinflytande i frågor som gäller undervisningen och lärmiljön. Eleven ska få vara med och påverka samt kontinuerligt utvärdera skolverksamheten.

För årskurserna 7–9 ska det finnas ett elevråd. Ett elevråd kan finnas även för årskurserna 1–6 och i mindre skolor kan elevrådet även vara gemensamt för åk 1-9. Elevrådet ska bestå av elevrepresentanter från varje klass eller årskurs och elevrådet ska inom sig utse en ordförande och en sekreterare. Arbetet i elevrådet ska vara en övning i demokratiskt beslutsfattande och ansvarstagande och ska handledas av en utsedd lärare eller annan pedagogisk personal. Elevrådet ska ges möjlighet till ökat elevinitiativ vad gäller skolans undervisning och övriga verksamhet. Elevrådet ska få ge synpunkter på de delar av skolans arbetsplan, trivselstadgan och andra beslut som direkt påverkar elevernas skolgång. Elevrådet ska ges möjlighet att framföra sina synpunkter innan besluten fattas av den ansvariga nämnden i kommunen. Elevrådshandledaren ska handleda och stöda elevrådet så att de har verkliga möjligheter att förstå och utföra sitt uppdrag. Elevrådsrepresentanter ska få den ledighet som behövs från skolan för att utföra uppdraget samt vid behov kompensation för den undervisning som eleven går miste om i form av stödundervisning och individuell handledning.

Elevrådet finns till för alla elever på skolan. Elevrådet är en plats för elevens röst och alla elever på skolan ska känna sig välkomna att komma med ärenden och frågor till elevrådet. Genom ett bra elevrådsarbete finns möjlighet att påverka och göra skillnad på den egna skolan. Det primära syftet med elevrådet är att eleverna ska kunna vara genuint delaktiga och känna att deras röst blir hörd.

Elevrådet i Södersunda skola består av elever i åk 2-6 som om ansökt om att bli representant och känner till uppgiftens innebörd.
Två lärare ansvarar för elevrådet och planerar mötena, som hålls en gång per månad. Mötes-teknik lärs ut av de ansvariga lärarna.
Elevrådets uppgift är att eleverna ska kunna påverka och komma till tals i viktiga frågor som rör deras skolvardag. Frågorna kommer från kollegiet och klassernas klassråd och tas upp i elevrådet, därefter kan frågorna gå tillbaka till klasserna för diskussion eller omröstning eller för att elevrådet behöver ta reda på mera fakta om ett ärende, t ex av vaktmästare, kock eller rektor.
Elevrådet kan också samarbeta med Hem och skola.
Efter mötet skrivs ett protokoll, med handledning av lärarna. Protokollet skrivs ut och ges till samtliga klasser.

Elever kan ingå i olika grupper tillsammans med lärare till exempel att sköta utlåning i rastboden och ordna rastlekar eller vara med och planera aktiviteter och fester.

7 Timfördelning

I landskapsförordningen om barnomsorg och grundskola har en timfördelning för alla grundskolor i landskapet fastställts. I läroplanen finns en rekommendation om hur timmarna ska fördelas mellan de olika ämnena och årskurserna. Rekommendationen ska följas på alla skolor där det är möjligt. Där det är organisatoriskt och ändamålsenligt att fördela timmarna på annat sätt kan det göras men med en motivering som ska bifogas i arbetsplanen. I rekommendationen om timfördelningen har särskild vikt lagts vid att alla läroämnen ska finnas på varje årskurs.

Tabellen fylls i enligt skolspecifik timfördelning

Ämne/ Årskurs	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**1-6**	**7**	**8**	**9**	**7-9**	**1-9**
Svenska/svenska som andraspråk	7	7	5	5	5	6	**35**					
Matematik	5	5	4	4	5	4	**27**					
Miljö- och naturkunskap							**18**					
Omgivningskunskap	2	2	4	3	-	-	**11**					
Biologi	-	-	-	-	1	1	**2**					
Geografi	-	-	-	-	1	1	**2**					
Fysik	-	-	-	-	1	1	**2**					
Kemi	-	-	-	-								
Hälsokunskap	-	-	-	-	0,5	0,5	**1**					
Samhällsorientering							**10**					
Religion och livsåskådningskunskap	1	1	1	1	1	1	**6**					
Historia	-	-	-	1	1	1	**3**					
Samhällskunskap	-	-	-	-	0,5	0,5	**1**					
Konst- och färdighetsämnen							**50 (42+8)**					
Musik	1	1	1	1	1	1	**6**					
Bildkonst	1	1	2	2	2	2	**10**					
Slöjd	1	1	2	2	2	2	**10**					
Idrott	3	3	3	3	2	2	**16**					
Hemkunskap		-	-	-	-	-	**-**					
Engelska (A1)	-	-	2	2	2	2	**8**					
Elevhandledning												
TOTALT	**21**	**21**	**24**	**24**	**25**	**25**	**140**					
Tillvalsämnen												
Tillvalsämne EA					2	2	**4**					
Tillvalsämne 2												
Tillvalsämne 3												
Tillvalsämne 4												
A2 språk (finska, franska, ryska, spanska, tyska)	-	-	-	-	2	2	**4**					
B2 språk (finska, franska, ryska, spanska, tyska)	-	-	-	-	-	-						
TOTALT	**21**	**21**	**24**	**24**	**27**	**27**	**144**					

7.1 Kursplaner tillvalsämnen

Tillvalsämnen kan vara språk eller andra ämnen och ämneshelheter som skolan erbjuder. För varje tillvalsämne ska det göras upp en ämnesdel enligt samma struktur som de övriga läroämnena där syfte, centralt innehåll och mål samt kunskapskriterier ingår.

En vårdnadshavare till elev i åk 5-6 kan välja att eleven inte ska läsa valbart A2- språk. Eleven ska i sådana fall erbjudas möjlighet till undervisning i områden som eleven har behov av. Alternativet till undervisningen i A2-språk beskrivs i skolans arbetsplan och kan bedömas i betyget med deltagit.

I årskurserna 7–9 ska skolan erbjudan minst två främmande språk. Vilka språk som ingår i språkprogrammet fastställs i kommunens utbildningsstadga. Vid valet av språk och andra tillvalsämnen ska elev och vårdnadshavare erbjudas handledning och information. För att undervisning i tillvalsämnen ska kunna organiseras bör eleven endast byta eller hoppa av tillvalsämnen vid läsårsbyte. Vid vägande skäl kan undantag göras.

Gällande ämnet slöjd i årskurserna 7–9 ska eleven få undervisning i både teknisk slöjd och textilslöjd i både årskurs 7 och 8. Eleven ska därefter få möjlighet att välja en av slöjdformerna att fördjupa sig i under årskurs 9.

Kursplan för tillvalsämnet eget arbete (EA)

Eget arbete åk 5-6

För de elever som väljer att inte läsa A2-språk ges möjligheten till eget arbete där eleverna kan förkovra sina kunskaper i andra ämnen, med fokus på kärnämnena svenska, matematik och engelska.

Övergripande syfte:

Att stötta och stärka sina kunskaper och förståelse och speciellt ämnesinnehåll i olika skolämnen, främst i svenska, matematik och engelska. Eleven får vid behov möjlighet att repetera inför prov.

Riktlinjer och arbetsupplägg:

Arbetsupplägget ligger på individuell nivå och den enskilda elevens behov. Eleven ska erbjudas möjlighet att utvecklas i moment och områden som stärker eleven och möjliggör att lärandemål kan uppnås. Planeringen och utförandet görs av ansvarig lärare i samråd med elevens klasslärare.

Centralt innehåll:

Utifrån respektive ämnesdel fokuseras på grundläggande ämneskunskaper och innehåll eller fördjupande ämneskunskaper och innehåll.

Mål, kompetenser och kunskapskriterier:

Eget arbete bedöms inte enligt vitsordsskalan 4-10, utan enbart med D (deltagit).